

NOTODDEN KOMMUNE SEKSJON FOR
SAMFUNNSUTVIKLING OG TEKNISKE TJENESTER
Postboks 193
3672 Notodden

Saksbehandler:

Pernille Bechmann

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Notodden kommunes avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 Kontrollnummer: 2021.237.I.SFVT

Dette er en korrigerert versjon av inspeksjonsrapport for kontrollnummer 2021.237.I.SFVT som erstatter tidligere inspeksjonsrapport datert 29.10.2021. Korreksjonen gjelder presisering av eksempel på avviksbehandling og rutiner under avvik 3.

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Bjørnar Tollefsen (virksomhetsleder)

Fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

Pernille Bechmann

Andre deltagere fra virksomheten:

Per Sturla Værnes (rådmann)

Ragnar Frøland (kommunalsjef)

Kjell Kløverød (arbeidsleder VA)

Andre deltagere fra Statsforvalteren i

Vestfold og Telemark:

Eli Bjørnø Sjulstad

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Notodden kommunes avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14 den 08.09.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark avdekket 4 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Statsforvalteren ser alvorlig på avvik 1 da dette er gjentakende fra vårt tilsyn i 2014.

Avvik:

1. Virksomheten mangler kontroll med overløp.

2. Miljørisikovurderingen har mangler, er ikke oppdatert og brukes ikke aktivt til tiltaksplanlegging.
3. Kommunen har mangelfulle rutiner og et mangelfullt system for avviksbehandling og rutinen følges ikke.
4. Kommunen har ikke gjennomført systematisk gjennomgang av internkontrollen.

Anmerkninger:

- Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

7. desember 2021 Pernille Bechmann Siv Hege Wang Grøvo

dato kontrollør fagsjef

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: NOTODDEN KOMMUNE SEKSJON FOR SAMFUNNSUTVIKLING OG TEKNISKE TJENE	
Organisasjonsnr.: 974640716	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Ramsflog renseanlegg	Anleggsnr.: 3808.0027.01
Kommune: Notodden	Fylke: Vestfold og Telemark
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 2. april 1981	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens aksjon for kommunale avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Prosess og renseutstyr
- Utslipp til vann
- Gjeldende utslippstillatelse

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Vi ser alvorlig på avvik 1 som ble avdekket i denne inspeksjonen. Notodden kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Notodden kommune innen 14. januar 2022 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet eller planlagt rettet.

Gjennomføringen av tiltakene kan bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfvtpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/Pernille Bechmann.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 4. august 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk Notodden kommune bli ilagt et gebyr på kr 33 800,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (jf. offentleglova) og på www.norskeutslipp.no.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten mangler kontroll med driftstid for overløp.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 14-5 fjerde ledd.

Kommentarer:

Forurensningsforskriften § 14-5 fjerde ledd stiller krav om at den ansvarlige fra 31. desember 2008 skal registrere eller beregne driftstid for utslipp fra overløp.

Kommunen mangler måling av driftstid på de fleste overløpene. Ifølge utkast til ny hovedplan VA har kommunen etablert overløpsmåling på to overløp siden tilsynet fra

Fylkesmannen i Telemark i 2014 og testet ut utstyr for tidsregistrering i et overløp. Det fremkom av intervju at kommunen ikke har tilstrekkelig grunnlag for å beregne driftstid for overløpene og at det er behov for overvåking på flere overløpspunkt.

Plan for etablering av slik overvåking er mangelfull. «Vedlegg 4 - Oversikt over overløp» som ble oversendt før tilsynet inneholder noen vurderinger av forhold ved overløpene, men det er ikke tydelig hvilke kriterier som ligger til grunn for hvilke overløp som prioriteres for driftsovervåking. Det er mange overløp som ikke er prioritert i denne omgang, men som skal vurderes fortløpende. Det er ikke oppgitt noen tidsplan for gjennomføring og dokumentet er ikke datert.

Statsforvalteren ser alvorlig på avviket da dette er gjentakende fra vårt tilsyn i 2014.

Avvik 2

Miljørisikovurderingen har mangler, er ikke oppdatert og brukes ikke til tiltaksplanlegging.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 6.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6 stiller krav til at virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig.

Miljørisikovurderingen av avløpssystemet er generell. Hendelsene skiller ikke på sannsynlighet og konsekvens for ulike ledningsstrekker eller pumpestasjoner. Det medfører at en hendelse får samme risiko overalt og gjør det vanskelig å benytte miljørisikovurderingen som grunnlag for å prioritere tiltak.

Miljørisikovurderingen er ikke fulgt opp med tiltaksplaner eller saneringsplaner som bygger på denne. Det fremkommer av intervju at miljørisikovurderingen kun «er i bakhodet» ved arbeid med tiltaksplaner. Det fremkommer av intervju at overordnede planer i liten grad legges til grunn for arbeidet på avløpsområdet, men at tiltak gjennomføres der det er mer eller mindre akutt. Kommunen kunne ikke fremlegge tiltaksplan, kun liste over aktive prosjekter.

Klimaendringer, slik som fremtidige nedbørsmengder, er beskrevet i Miljørisikovurdering av avløpssystemet, men er ikke omfattet av selve risikovurderingen, selv om dette også ble påpekt ved tilsyn i 2014. Det finnes ikke dokumentasjon på at resipientenes sårbarhet er vurdert i miljørisikovurderingen.

Miljørisikovurderingen er datert 07.02.2020. Denne revisjonen er påført samme revisjonsnummer som versjonen fra 2018 og er ikke påført på revisjonsskjema. Til tross for at miljørisikovurderingen er datert 07.02.2020 var det lite bevissthet rundt denne i organisasjonen. Arbeid med miljørisikovurderingen må involvere alle aktuelle medarbeidere

for å sikre at miljørisikovurderingen blir dekkende og at innholdet er kjent for de som jobber med avløp.

I miljørisikovurderingens kapittel 8 er det oppgitt at Ramsflog renseanlegg har utslipp i mindre følsomt område, jf. forurensningsforskriften. Det er feil, Ramsflog renseanlegg har utslipp i nedbørsfelt til følsomt område, jf. forurensningsforskriften kapittel 11 vedlegg 1 punkt 1.2 a.

Det fremgår ikke av metoden for miljørisikovurdering når denne skal gjennomgås/revideres (intervall eller endringer ved avløpssystemet).

Avvik 3

Kommunen har mangelfulle rutiner og et mangelfullt system for avviksbehandling og rutinen følges ikke.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 7.

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-14.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7 stiller krav til at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets- lovgivningen. Dette skal dokumenteres skriftlig.

Forurensningsforskriften § 14-14 stiller krav om at den ansvarlige for avløpsanlegget plikter å snarest varsle statsforvalteren dersom utslippet er overskredet med 100 % av det rensekravene tilsier.

Kommunen har rutine for avvikshåndtering, men det fremkom i intervjuer at avvik i for liten grad meldes inn og at det er uklart hvor terskelen for hva som skal meldes ligger. Hendelser som påvirker ytre miljø er ikke oppgitt i listen over eksempler på avvik i rutinen.

Det finnes flere systemer for å melde avvik (skriftlig i Compilo eller på avviksskjema direkte til arbeidsleder og i eget fagprogram for ledningsbrudd). Det er uklart hvordan disse følges opp samlet og det fremkom i intervju at det kun er avvikene som er registrert digitalt som inngår i statistikk.

Det er uklart om rutinen og systemet for avvikshåndtering sikrer oppfølging av planlagte korrigerende tiltak. Kommunen hadde ikke eksempler på avviksmeldinger fra avløpsanlegget omfattet av tilsynet. I forkant av tilsynet hadde kommunen sendt over avviksmelding for avvik knyttet til et anlegg kommunen selv er myndighet for, men som benytter samme rutine for avvikshåndtering som anlegget Statsforvalteren er myndighet for. Avviket omfattet et tilfelle med strømbrudd i hele Hjuksebø 02.04.2020. Fordi varsling går via Midt-Telemark IKT sitt nett ble det ikke sendt alarmer til kommunen. Planlagt korrigerende tiltak er å få overvåkingen lagt over til Notodden kommune. Arbeidene er oppgitt å være i gang,

men når det skal være ferdig er ikke kjent. Avviket er likevel lukket allerede 03.04.2020 uten at det er klart hvordan korrigerende tiltak følges opp videre.

Det er oppgitt i «Rutine for avviksbehandling og korrigerende tiltak» i internkontrollsystemet generell del at alle analyseresultater fra renseanlegget som overstiger rensekrav med 100 % skal varsles til fylkesmannen. Ved Ramsflog renseanlegg var det ved fire anledninger i 2020 (februar, mars, september og oktober) < 80 % renseeffekt for fosfor (dvs. over 100 % overskridelse av rensekravet). Ingen av tilfellene ble varslet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

Det er oppgitt i rutinen at avvik som medfører større direkteutslipp blir varslet tilsynsmyndigheten umiddelbart. Det er imidlertid uklart hva som vurderes som større direkteutslipp og om vurdering av resipientens sårbarhet inngår i vurderingene.

Kommunen har ikke samlet oversikt over avvik som omfatter ytre miljø siste to år.

Kommunen mangler skriftlige rutiner som sikrer driften f.eks. ved bytte av personell.

Avvik 4

Kommunen har ikke gjennomført systematisk gjennomgang av internkontrollen.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 8.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 8 setter krav om at det skal gjøres systematisk gjennomgang av internkontrollen for å sikre at denne fungerer som forutsatt. Det er krav om skriftlig dokumentasjon av dette.

Kommunen har beskrevet i sin internkontroll (Generell del, kapittel 8) at det skal gjennomføres intern revisjon i november hvert år, men har ikke et system som sikrer at det blir gjennomført.

Internkontrollsystem generell del er datert 25.10.2019. Denne revisjonen er påført samme revisjonsnummer som versjonen fra 2018 og er ikke påført på revisjonsskjema. Det foreligger ikke dokumentasjon på hva som er gjennomgått i 2019. Det er ikke gjennomført revisjon i 2020. Det fremkom av intervju at dette ikke ble prioritert under pandemien, men det foreligger ikke dokumentasjon på vurderinger som ble lagt til grunn for nedprioriteringen.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Eksempel på avvik datert 02.04.2020 og 12.01.2021
- Utskrift av alle dagbokposter for avløp fra 2020
- Hovedplan for vann og avløp 2022-2032, Notodden kommune. (Arbeidsversjon)
- Internkontrollsystem for vannverksdrift og avløpsanlegg, generell del. 25.10.2019
- Internkontrollsystem for renseanleggene. Miljørisikovurdering av avløpssystemet. 07.02.2020
- Vedlegg 4 – Oversikt over overløp (ikke datert)
- Liste med prosjekter (ikke datert)
- Statusgjennomgang investeringer per. 31.12.2020